

PRIPRAVE NA JESENSKO SETEV NA HRVATSKEM

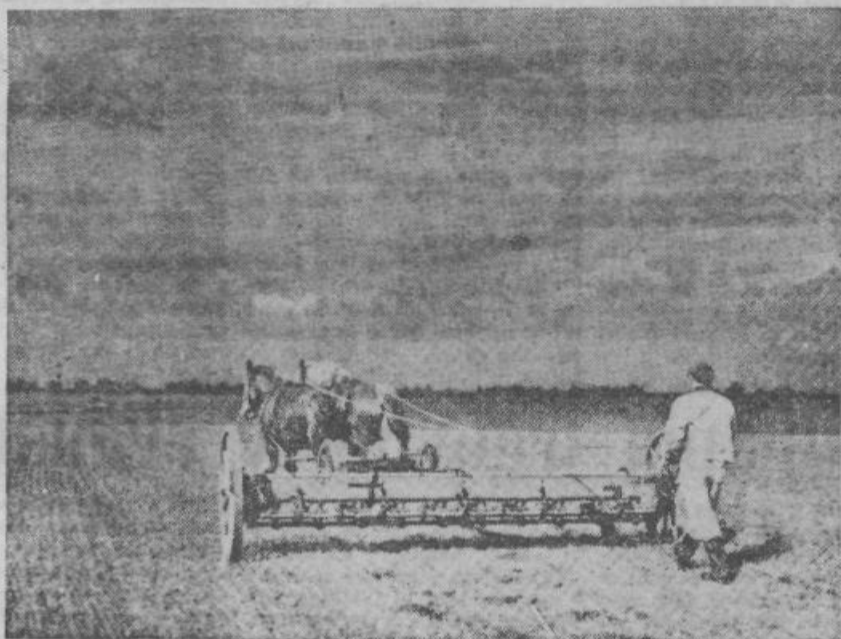
Na Hrvatskem se zelo obsežno pripravljajo na jesensko setev. Po podatkih, ki smo jih dobili v Zadružni poljedelski zvezi Hrvatske, so semenska podjetja združenim organizacijam že razdelila okrog 900 vagonov prečiščenega semena druge reprodukcije. To je skoraj škratvečkrat več kakor lansko jesen.

v Bosanski Posavini, ožji Srbiji in Kosmetu.

Da se ne bi ponovile lanske napake

Kar zadeva kakovost semena, so storili vse, da se ne bi ponovili neljubi primeri iz lanske jeseni, ko ponekod dobljeno

prašeno. Samo manjših količin niso mogli zaprašiti, zato pa so k vsaki vreči semena dali še majhno vrečko prahu z navodilom, kako je treba seme zaprašiti tik pred setvijo. V zadružni poljedelski zvezi menijo, da bodo letošnje jesen dobili pridelovalci zares dobro seme in se ni bati pritožb.

Kljub temu pa še niso izpolnjene vse potrebe po semenu, po katerem je letos veliko povpraševanje. Nove količine zahtevajo zahtevajo zadružne organizacije v Vinkovcih, Slavonkem, Brodu, Novi Gradiški in Kutini, toraj skoraj vsi posavski okraji. Zal, pa tem htevalej sedaj zadružne organizacije, ne bodo mogli ugoditi, ker so že doslej razdelili vse količine, kar so jih imeli. Poleg tega pa so hrvatska semenska podjetja poslala na podlagi sklenjenih pogodb 210 vagonov semena organizacijam

seme ni niti vzkliko. Sedaj semenska podjetja jamčijo za kakovost in prevzemajo nase vso gmočno odgovornost za izročeno blago. Posebne komisije so obiskale vse pridelovalce semen ter proučile njihove možnosti in pogoje pridelovanja. Ni pa treba pozabiti, da je bila tudi letošnja žetev glede kakovosti zrnja boljša od lanske, ker je imela pšenica manjši odstotek vlage, kar je letos eden najvažnejših pogojev za dobro kakovost.

Pridelovalci bodo dobili seme očiščeno, po večini pa tudi za-

Večje povpraševanje po umetnih gnojilih

Poraslo je prav tako povpraševanje po umetnih gnojilih. To je pa tudi razumljivo, ker so se kmetovalci tudi letos prepričali o rentabilnosti uporabe tega sredstva za gojitev žita in drugih kultur. Zanimanje za gnojila je večje tudi zaradi boljših pogojev nakupa, ker so uvedli enotne cene, ki so sicer nekoliko večje od dosedanjih regresiranih cen, toda nižje kakor pa cene v svobodni prodaji.

Novosadski sejem

Novosadski kmetijski sejem ima čedalje bolj mednarodni značaj. Letos je tam razstavljalo svoje izdelke na 27.000 kvadratnih metrih 1143 domačih in 70 tujih razstavljavcev iz devetih evropskih držav.

V okviru sejma je bilo organiziranih pet posebnih razstav,

in sicer: razstava Čebelarstva zveze Jugoslavije, vinogradniška razstava s 50 razstavljavci, razstava ribiških proizvajalnih podjetij, razstava mlekarstva zveze in inštituta za mlekarstvo Srbije in razstava Zveze kmetijskih gozdarskih zbornic in Združenja proizvajalcev krme.

Zveza jugoslovanskih proizvajalcev kmetijskih strojev je na sejmu organizirala kolektivno razstavo vseh domačih strojev in kmetijskih naprav v najnovější izdaji.

V prvih 9 dneh je pregledalo razstavne prostore nad 250 tisoč obiskovalcev.

V Zadružni zvezi Hrvatske menijo, da bo zaradi večjega povpraševanja po gnojilih prišlo do določenega pomanjkanja teh gnojil. Vse količine domačih in uvoženih gnojil, ki jih bomo imeli letos v državi na razpolago, ne bodo mogle zadostiti vsem potrebam.

Kar zadeva razdelitev teh gnojil, opozarjajo v Zadružni zvezi na težave, ki jih povzročajo predpisi o takojimenu prompitem plačevanju, to pomeni takojšnjemu izplačilu v gotovini. Mnoge zadružne organizacije nimajo toliko lastnih obratnih sredstev, da bi lahko takoj plačale vso količino naročenih gnojil, zato bodo morale iskati pri banki kredite. Če pa pride do tega, da bo banka odlašala z izdajo teh kreditov, zadruga ne bodo mogle pravčasno nabaviti gnojil in jih razdeliti med svoje člane.

Novi pogoji za kontrahiranje

Od omenjenih 900 vagonov semenske pšenice, ki jo bodo razdelili med kmetovalce, je 600 vagonov regresiranih, kar pomeni, da bodo to količino razdelili po nižjih cenah (za 100

kg semena bodo dali kmetovalci 130 kg navadne pšenice). Seveda vsak kmetovalec lahko dobi seme in umetna gnojila kot predjem do nove žetve, o čemer mora s svojo zadrugo skleniti pogodbo. Sklepanje teh pogodb je letos poenostavljeno, pa tudi pogoji so za kmetovalce zelo ugodni. Ob novi žetvi bodo morali vrniti zadrugi samo toliko žita, kolikor so vzele semena in gnojil kot predjem. Kakor je znano, so morali kmetovalci prejšnja leta vrniti predjem, razen tega pa se prodati zadrugam dvakrat več žita, včasih celo trikrat več, in sicer po določenih cenah.

Letošnje jesen pa ne bo kontrahiranje povsod enako. Okraji bodo imeli proste roke, da izberejo take oblike, ki bodo ustrezale krajevnim razmeram nagnjenjem kmetovalcev in organizacijskim sposobnostim njihove kmetijske službe. Seveda pa bo treba pri tem paziti, da zadružnih sredstev ne bodo trčili za nesigurne posle, temveč da bomo sklepali take pogodbe, s katerimi bomo okrepili družbene sklade na vasi.

N. Horvat

Negativni pojavi v delu zadrug

Dosedanje izkušnje in rezultati so pokazali, da pomeni prenos odkupa na zadruga v vsakem pogledu velik korak naprej v urejevanju odkupa in povečanju prometa. Pa vendar je v tem delu zadrug opaziti tudi nekatere negativne pojave.

Skoraj najpogostejši pojav, ki je v nasprotju z veljavnimi predpisi in odločbami, je dejstvo, da iste zadruga, ki so kreditno sposobnejše, odkupujejo tudi na področju, kjer poslujejo druge, kreditno manj sposobne zadruga tako, da jim za to uslugo plačajo maržo, ali pa kako drugače odkupijo od njih to področje.

Tako sta na primer kmetijski zadrugi Lič in Vrata sprodali svoje področje zadrugi Fužine. Zadruga v Nespešunu, Adamovcu, Dojnji Zelini in Jaski pa so vključile vino, ki ga sploh niso videli, kaj šele odkupile, izdale so račune in tudi zaračunale provizijo 2 do 4 dinarje od litra.

So primeri, ko gostinske poslovalnice kupujejo vino neposredno od proizvajalcev, zadrugam pa plačajo po 5 dinarjev od litra, čeprav niti ne vedo, po čem je vino in od koga so ga kupili.

Čeprav so se odnosi proizvajalec - zadruga - podjetje že precej uredili in normalizirali, pa so vendar še tu in tam pojavi protizakonitega dela, ki povzročajo motnje na trgu.

Ponekod obstaja tudi prava prepoved sodelovanja med zadrugami in podjetji. V Kostajnici so se zadruga zavezale, da bodo blago prodajale samo zadrugnemu kombinatu v Sunji, v Virovitici pa samo zadrugni poslovni zvezi v Zlatar-Bistrici. Podobno je tudi v daruvarskem in osiješkem okraju.

So pa tudi še drugi negativni pojavi v odkupni dejavnosti zadrug. V nekaterih okrajih, kakor na primer v Bjelovaru in Vinkovcih, je opaziti, da imajo zadruga nakupovalce, katerim izplačujejo provizijo v obliki dnevnice. Posamezne zadruga tudi ne odkupujejo vseh tržnih presežkov, marveč samo

tiste, ki imajo na trgu visoko konjunkturo. Druge pa se, namesto da bi vso pozornost posvečile odkupu kmetijskih pridelkov, ukvarjajo pretežno z odkupom lesnih izdelkov.

Zelo pogost negativen pojav v odkupni dejavnosti zadrug je tudi plačilo v gotovini. Čeprav je to z uredbo ocenjeno kot škodljivo, ker daje možnosti za razne malverzacije, pa vendar še danes nekatere zadružne organizacije plačujejo v gotovini, kakor na primer osrednja zadruga v Virovitici, zadružni kombinat »Požeška dolina«, kmetijska zadruga »Retfala«, podjetja »Drava« in tovarna mesnih izdelkov v Mariboru, in še nekatere.

V zadnjem času so tržne inspekcije prijavele veliko zadrug zaradi prekoračenja dogovorjenih odkupnih cen. Zaradi močne konkurence je nastalo takorekoč pravo tekmovalstvo, kdo bo plačal zadrugam višjo ceno. Nekatere zadruga na področju okrajev Karlovac, Bjelovar in Krapina so to zlorabile in so tudi kupovale po višjih cenah od domenjenih, seveda na razne prikritne načine.

Opaziti je tudi, da mnoge zadruga (ne brez vzroka) ne vodijo materialnega knjigovodstva, niti ne ločenega knjigovodstva po posameznih gospodarskih dejavnostih, tako da je mogoče ugotoviti samo rezultat vsega poslovanja.

Medtem ko nekatere zadruga še vedno čakajo, da bodo kupci prišli k njim, pa se druge niso še pripravile za odkup sadja in zelenjave, niti se niso povezale s potrošniškim krajem.

Omenili smo samo nekatere negativne pojave, ki se še vedno kažejo v odkupni dejavnosti posameznih zadrug. Nadaljnji njihov napredek pa je odvisen od tega, ali bodo pravčasno odpravile te napake. Treba je poudariti, da ni samo dolžnost državnih organov odkrivati te pojave, temveč je v prvi vrsti dolžnost zadrugnih zvez, da se bore proti takim negativnim težnjam. IVO STRAHONJA